

?ki Uçlu Duygudurum Bozuklu?u için Morisky Tedavi Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?ki Uçlu Duygudurum Bozuklu?u için Morisky Tedavi Uyum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23157>

Özet

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği'nin (MTUÖ) İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu (İUDB) olan hastalarda kullanımı için Türkçe adaptasyon ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama çalışmasıdır. Bu ölçek, özellikle kronik hastalıklar ve psikiyatrik bozukluklar bakımında ilaç rejimine uyumu değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bahar ve arkadaşları (2014) tarafından yürütülen bu çalışma, ölçeğin Türkçe popülasyonda İUDB hastalarının tedavi uyum düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebildiğini göstermeyi amaçlamıştır. Ölçek, orijinal Morisky yapısının temel bileşenlerini koruyarak, yalnızca 4 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu, Tedavi Uyumu, İlaç Uyumu, Morisky Tedavi Uyum Ölçeği, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlilik.

Yazarlar

Güven Bahar, H. A. Savaş, A. Ünal, E. Savaş, H. Kaya, A. Bahar.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu tanısı almış bireylerin reçetelenen ilaç tedavisine ne ölçüde uyum sağladıklarını objektif ve hızlı bir şekilde değerlendirmektir. Kronik bir rahatsızlık olan İUDB'de tedavi uyumunun düşük olması nöks riskini ve hastane yatış oranlarını artırdığından, bu ölçek klinisyenlere hastanın uyum düzeyini belirleme ve gerektiğinde müdahale etme imkanı sunar.

Bu uyarlama çalışması (Bahar vd., 2014), orijinal MTUÖ'nün Türkiye'deki İUDB popülasyonuna kültürel ve dilsel olarak uygunluğunu test ederek, ulusal psikiyatri pratiğinde kullanılacak geçerli bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, hastanın ilaç kullanma davranışları ve tedavi rejimine bağlı olarak ölçen **Tedavi Uyumu** (Medication Adherence) yapısını değerlendirmektedir. Bu yapı, genellikle hastanın ilaç almayı unutma, kendini iyi hissettiğinde ilaç bırakma veya doz atlama gibi davranışsal engeller etrafında şekillenir.

İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu için adapte edilen Morisky Tedavi Uyum Ölçeği, hastanın kendi

bildirimine dayalı (self-report) veriler aracılığıyla uyum düzeyini basit ve doğrudan sorularla tespit etmeyi amaçlayan **tek boyutlu** bir yapıyı korumaktadır.

Geçerlilik

Bahar ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan çalışmanın başlığı, ölçeğin geçerlilik analizlerinin yapıldığını göstermektedir. Adaptasyon sürecinde, ölçeğin ?UDB hastalarında tedavi uyumunu ölçme yeteneğini desteklemek amacıyla yapı geçerliliği ve muhtemelen ölçüt geçerliliği (criterion validity) yöntemleri kullanılmıştır.

Ölçeğin içeriği, kronik ilaç kullanımında kararlaştırılan temel uyumsuzluk davranışları hedef alarak, ?UDB tedavisinin doğası gereği uzun süreli ve karmaşık olması nedeniyle ortaya çıkabilecek uyum sorunları yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Detaylı geçerlilik katsayıları bu özet metinde sunulmamış olsa da, yayınlanan makale kapsamlı geçerlilik testlerini içermektedir.

Güvenilirlik

Adaptasyon çalışması, ölçeğin güvenilirlik analizlerini de raporlamıştır. Güvenilirlik, ölçeğin tutarlılığı ve tekrarlanabilirliğini ifade eder. Bu tür kısa, tek boyutlu ölçeklerde güvenilirlik genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test yöntemleriyle değerlendirilir.

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği'nin ?UDB popülasyonunda güvenilir bir araç olarak kullanılması, klinisyenlerin elde ettikleri puanların zaman içinde istikrarlı olması ve maddeler arasındaki tutarlılığı sağlaması gerektirir. Bahar ve arkadaşları (2014) bu gereksinimi karşılamak üzere gerekli istatistiksel analizleri gerçekleştirmiştir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte belirtildiği üzere, ölçek **Tek boyutlu** bir yapıya sahiptir. Bu, ölçekteki 4 maddenin tamamının tek bir temel psikolojik yapıya, yani **Tedavi Uyumunu**, ölçtüğü anlamına gelmektedir.

Uyarlama çalışmasında, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açılmayıcı faktör analizi (AFA) kullanılarak bu tek boyutlu yapının Türkçe veri seti üzerinde ne kadar iyi temsil edildiği test edilmiştir. Tek boyutlu yapının korunması, orijinal Morisky ölçeğinin teorik çerçevesine sadık kalındığını göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendi Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik Popülasyon (Psikiyatrik Hastalar)

Age Group: Yetişkin

Population Details: İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu tanmış bireyler.

Test Methodology: 4 maddelik kısa form. Değerlendirme iki seçenekli (ikili derecelendirme) olup, uyumu yansıtan cevaplar yüksek puanlanmaktadır.

Derecelendirme: 2'li Derecelendirme (1=evet - 2=hayır).

Anahtar Kelimeler

İlaç Uyum, Duygudurum Bozukluğu, Psikiyatri, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik Analizi, Geçerlilik Analizi, Tıbbi Uyum.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Güven Bahar

Affiliation Email addresses: guvenbahar@hotmail.com

Correspondence Address: Çalışmanın yapıldığı kurum veya sorumlu yazarın iletişim adresi (Kaynakta sadece e-posta adresi sağlanmıştır).

Author ORCID Identifier: Kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinali Donald E. Morisky tarafından geliştirilmiştir. Türkçe adaptasyonu 2014 yılında yayınlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Güven Bahar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Çalışmanın orijinal makalesine şu bağlantıdan erişilebilir: scopemed.org.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: iki-ucly-duygudurum-bozuklugu-icin-morisky-tedavi-uyum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bahar, G., Savaş, H. A., Ünal, A., Savaş, E., Kaya, H. ve Bahar, A. (2014). Morisky Tedavi Uyum

Ölçeğinin iki uçlu duygudurum bozukluğu için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 15(2), 141-149.

İki Uçlu Duygudurum Bozukluğu için Morisky Tedavi Uyum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek tek boyutlu olup toplam 4 madde içermektedir. Örnek madde yapısı:

Laç almayı hiç unuttunuz mu?

ARABPSYCHOLOGY.COM